

13

NOWE PERSPEKTYWY KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W POLSCE Z UWZGLĘDNIENIEM KWALIFIKACJI GÓRNICZYCH

13.1 WSTĘP

Nowe technologie, wynalazki oraz coraz większy rynek dóbr konsumpcyjnych inicjują powstawanie nowych zawodów, jak również zmuszają do weryfikacji danych opisowych już istniejących kwalifikacji. Wymienione przesłanki tworzą sytuację, w której przed szkolnictwem zawodowym stoją nowe wyzwania na miarę zmieniającej się w szybkim tempie rzeczywistości. Całokształt problematyki związanej z kształceniem zawodowym reguluje szereg uregulowań prawnych wydawanych w formie Ustaw i Rozporządzeń [7, 8, 9, 10, 11, 12].

W systemie oświaty w Polsce kształcenie zawodowe zajmuje szczególną rangę ze względu na zmianę zapotrzebowania rynku pracy na wykwalifikowanych zawodowo pracowników w zawodach innych niż już istniejących. Miarą sukcesu życiowego Polaków nie jest już osiągnięcie statusu człowieka wykształconego humanistycznie, z ogólną wiedzą, lecz osiągnięcie umiejętności zawodowych, które na rynku pracy pozwolą na świadczenie profesjonalnych, na wysokim poziomie usług.

13.2 KRAJOWY SYSTEM KWALIFIKACJI

Krajowy System Kwalifikacji, to system w którym obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji. Daje on możliwość wpisania nowych zawodów w system kształcenia. Określone są w nim zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Na dzień 7 kwietnia 2020 roku zarejestrowanych jest w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji 1262 zawody. Każdego dnia wpływają wnioski o zarejestrowanie następnych zawodów. Zintegrowany System Kwalifikacji obejmuje dużą część polskich kwalifikacji, które są do niego włączone z mocy ustawy lub mogą być włączone decyzją właściwych ministrów. Poza zintegrowanym systemem mogą w Polsce funkcjonować

kwalfikacje, które nie zostały włączone do tego systemu, jednak takie kwalifikacje nie mają przypisanego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji i nie mogą zostać wpisane do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Obecnie w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji zarejestrowanych jest 7 zawodów związanych z górnictwem. Trwają prace przy modyfikacji już wpisanych zawodów z branży górnictwa, które zostały zgłoszone we wrześniu 2019 roku, lecz do tej pory dane opisowe są uzupełniane i dlatego na ich podstawie nie dokonuje się naboru kandydatów. Krótkie opisy zarejestrowanych kwalifikacji pozwalają zorientować się w różnicach i podobieństwach w poszczególnych zawodach. Absolwent kwalifikacji Górnik eksploatacji otworowej (symbol 811301) powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. Obsługiwanie odwiertów eksploatacyjnych ropy naftowej, gazu ziemnego, wód podziemnych, soli kamiennej i siarki.
2. Oczyszczanie ropy naftowej i gazu ziemnego.
3. Magazynowanie i transport kopalin.
4. Wykonywanie obróbki odwiertów eksploatacyjnych

Absolwent uzyskuje wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Istnieje również możliwość uzyskania uprawnień zawodowych eksploatacja otworowa złóż (M.9) po ukończeniu Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego w zakresie danej kwalifikacji. W Rejestrze wpisano we wrześniu 2019 roku taką samą nazwę zawodu, lecz do tej pory uzupełniane są dane. Następnym z zawodów z opisywanej branży jest Górnik eksploatacji podziemnej (811101). Absolwent szkoły kształcącej w tym zawodzie powinien być przygotowanym do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. Wykonywanie robót związanych z drażeniem i likwidacją podziemnych wyrobisk górniczych.
2. Wykonywanie robót związanych z wydobywaniem złóż.
3. Wykonywanie robót związanych z wentylacją i klimatyzacją podziemnych wyrobisk górniczych.

Kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie to eksploatacja złóż podziemnych (M.11). Posiadanie kwalifikacji można potwierdzić w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Aby to uczynić należy spełnić następujące warunki:

1. Ukończyć zasadniczą szkołę zawodową w danym zawodzie.
2. Posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe i ukończyć wymagany kwalifikacyjny kurs zawodowy.
3. Posiadać wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe i co najmniej dwa lata kształcić się lub pracować w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego.

W tej kwalifikacji również wpisano we wrześniu 2019 roku do Rejestru taki sam zawód, lecz do tej pory trwają uzupełnienia danych.

Trzecim zawodem jest Górnik odkrywkowej eksploatacji złóż (811102). Absolwent tego kierunku powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. Wykonywaniem robót związanych z odwadnianiem górotworu i zwałowisk.
2. Wykonywaniem robót związanych z udostępnianiem i urabianiem złoża.
3. Wykonywaniem robót związanych z transportem nakładu i kopaliny.
4. Wykonywaniem robót związanych z rekultywacją terenów pogórnich.

Kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie to eksploatacja złóż metodą odkrywkową (M.10). aby uzyskać uprawnienia zawodowe należy:

1. Kształcić się w zasadniczej szkole zawodowej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację.
2. Ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie danej kwalifikacji.
3. Posiadać wykształcenie co najmniej podstawowe oraz dwa lata kształcić się lub pracować w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z kwalifikacją zawodów szkolnictwa zawodowego.

Tak jak i w poprzednich przypadkach również ta kwalifikacja została wpisana powtórnie we wrześniu 2019 roku i do tej pory uzupełniane są dane opisowe.

W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji wpisano również 1 września 2019 roku zawód Górnik podziemnej eksploatacji kopaliny innych niż węgiel kamienny (811112). Również w tej kwalifikacji do tej pory trwa uzupełnianie danych opisowych.

Trwają prace nad modyfikacją i nową formą kształcenia zawodowego w branży wydobywczej. Wyżej opisane kwalifikacje prawdopodobnie w najbliższym czasie zostaną zmienione. We wrześniu 2019 roku formalnie zapisano w Rejestrze niektóre zawody, aby następnie uzupełnić dane potrzebne do pełnej rejestracji. Prace te do dzisiaj nie zostały ukończone.

13.3 KSZTAŁCENIE MODUŁOWE

System oświaty w dobie głęboko idących przemian, których wymiarnikiem jest zmiana predyspozycji mentalnych młodego pokolenia wywołana osiągnięciami nauki i industrializacji świata, musi ulegać modyfikacjom. Stary system nauczania zastępują nowe metody i formy przekazywania wiadomości. Jednym z nich jest kształcenie modułowe [1]. Ten system stosują z powodzeniem takie kraje jak: Niemcy, Szwajcaria, Holandia, Dania, Wielka Brytania, USA. Natomiast w Szwecji i Francji coraz częściej stosuje się go w praktycznej nauce zawodu. Idea kształcenia modułowego w edukacji została zastosowana ponad sto lat temu w Ameryce przez Johana Deweya [2]. Formuła układu treści kształcenia zaadoptowano do nauk pedagogicznych z techniki. W przypadku edukacji zawodowej moduł musi być rozumiany jako autonomiczna pod względem organizacyjnym i metodycznym część programu nauczania. Treści nauczania powinny tworzyć logiczną całość, która w efekcie ma doprowadzić uczących się do uzyskania kompetencji i kwalifikacji

wymaganych na rynku pracy. Temu celowi służą modułowe programy nauczania tworzone elastycznie, dostosowane do oczekiwań ofert zawodowych. W naszej rzeczywistości, w której wiele zawodów zanika, a w zamian za to powstają nowe dostosowane do zapotrzebowania rynku pracy, kształcenie modułowe w przypadku przekwalifikowania ułatwia uzupełnienie wiadomości i umiejętności, tym samym skraca nabywanie nowych kwalifikacji. Wspomniany modułowy program kształcenia zawodowego obejmuje całe spektrum środków dydaktycznych służących przekazywaniu wiedzy [3]. Składają się na nie programy nauczania, podręczniki dla uczniów i nauczycieli, książki, środki dydaktyczne oraz testy szerokiego zastosowania. Jednostki modułowe wyznaczające treść zajęć edukacyjnych konstruowane są w sposób umożliwiający kształtowanie wiedzy i cech psychofizycznych właściwych dla danego zawodu. Moduł kształcenia zawodowego jako część kształcenia zawodowego obejmuje zbiór treści z obszaru kształcenia ponadzawodowego, ogólnozawodowego, podstawowego dla zawodu lub specjalistycznego, który powinien doprowadzić uczących się do nabycia wiadomości, cech psychofizycznych i wymiernych zakresów umiejętności. Jednostka modułowa z kolei to zwarta i samodzielna jednostka dydaktyczna, precyzyjnie sformułowana i ze szczegółowymi mierzalnymi celami kształcenia [4]. W poszczególnych modułach programy nauczania jednostek modułowych należy realizować w różnych formach organizacyjnych dostosowanych do treści i metod kształcenia. W kształceniu modułowym szczególną uwagę należy zwrócić na dobrze zorganizowaną, samodzielną, kierowaną przez nauczyciela pracę uczniów. W realizacji programu nauczania ważną rolę spełnia samokształcenie uczniów. Szczególny nacisk należy położyć na umiejętności korzystania przez uczniów z różnych źródeł informacji. Należy uczyć korzystania nie tylko z wiadomości z Internetu, lecz także korzystania z poradników, zbiorów norm, katalogów, instrukcji i literatury fachowej. Kształcenie modułowe wymaga posiadania zbioru materiałów do nauczania i uczenia się, który stanowi bazę dydaktyczną programu kształcenia, czyli tak zwanego pakietu edukacyjnego [3]. W jego skład wchodzi:

1. Poradnik dla ucznia i nauczyciela.
2. Informacje o wyposażeniu i materiałach dydaktycznych dla ucznia.
3. Narzędzia do sprawdzania stopnia przyswojenia materiału.

Ocenianie postępów ucznia powinno być systematyczne przez cały okres kształcenia. Dominującą metodą nauczania powinny być zajęcia praktyczne. Tak sformułowany cel kształcenia modułowego jest zgodny z dotychczasowymi modelami kształcenia zawodowego, w których nadrzędna formą przygotowująca adeptów do wykonywania zawodu po zakończeniu edukacji są zajęcia praktyczne. W kształceniu zawodowym bez względu na panujące aktualnie w oświacie trendy i odgórne wskazówki metodyczne niezwykle ważny element edukacji jakim są zajęcia praktyczne powinny być realizowane w pracowniach i warsztatach szkolnych. Na przestrzeni ostatnich lat wyposażenie tych placówek w przypadku zawodu górnik eksploatacji podziemnej regulowały wytyczne Ministerstwa Edukacji

Narodowej i Koweziu opracowane na potrzeby Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 [5]. Opracowanie nosiło tytuł: Rekomendowane wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych dla zawodu górnik eksploatacji podziemnej. Publikacja w szerokim zakresie zawiera opis elementów wyposażenia stanowisk dydaktycznych. Wskazuje również parametry i cechy wybranego elementu wyposażenia stanowiska. Uczeń w zawodzie górnik eksploatacji podziemnej (symbol cyfrowy zawodu 811101, nazwa kwalifikacji w zawodzie: K1 Eksploatacja złóż podziemnych)) powinien uczestniczyć w zajęciach w następujących pracowniach:

1. **Pracownia komunikacji** w języku obcym wyposażona w komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektorem multimedialnym i telewizorem. Pracownia powinna być wyposażona w system nauczania języków obcych. Standardem pomieszczenia jest 16 stanowisk dla uczniów (jedno stanowisko dla jednego ucznia) i nauczyciela wyposażone profesjonalnie do odsłuchu. Meble ustawione w podkowę. Powinny być zainstalowane oprogramowanie na każdym stanowisku pozwalające między innymi na pracę w parach, pracę grupach, pracę indywidualną oraz sterowanie pracą z komputerem klasy PC.

2. **Pracownia maszyn i urządzeń górniczych** wyposażona w komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, urządzenie drukujące, projektor multimedialny, przyrządy do pomiaru długości, przyrządy do pomiaru średnic zewnętrznych i wewnętrznych, sprawdziany do otworów i wałków, szczelinomierz, czujnik zegarowy, przyrząd do pomiaru kątów.

3. **Pracownia eksploatacji złóż** wyposażona w przenośny komputer z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, urządzenie drukujące w formacie przynajmniej A3, projektor multimedialny, teodolit, niwelator, dalmierz.

4. **Pracownia mechatroniki** wyposażona w przenośny komputer z oprogramowaniem biurowym i dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, urządzenie drukujące w formacie przynajmniej A3, projektor multimedialny, suwmiarkę uniwersalną, mikrometr do pomiarów wewnętrznych, kątomierze, kątownik, promieniomierz, sprawdzian grzebieniowy do gwintów, przymiar metrowy, szczelinomierz, liniał, czujnik zegarowy, płytki wzorcowe, sprawdziany dwugraniczne, średnicówka, głębokościomierz mikrometryczny, mierniki do pomiaru prądu, napięcia i rezystencji.

Podane wyżej wyposażenia pracowni nie uwzględnia wykazów środków zapewniających przestrzeganie zasad ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W szczegółowych opisach wyposażenia pracowni te elementy są zawarte. Cytowane opracowanie zawiera znacznie więcej szczegółowych spisów elementów wyposażenia poszczególnych pracowni. Przytoczone wyżej wyposażenie jest

minimum niezbędnym do realizacji podstawy programowej. Niezwykle istotnym elementem prawidłowego procesu kształcenia w obrębie zajęć praktycznych jest posiadanie przez jednostkę oświatową realizującą kształcenie zawodowe specjalistycznych biblioteczek zawodowych wyposażonych w dokumentację, instrukcje, normy, procedury, przewodniki, regulaminy, przepisy prawa właściwe dla danej pracowni. Powinny one znajdować się w każdej specjalistycznej pracowni. Przepisy regulują również cały zakres związany ze sprawami BHP, w tym środki ochrony pożarowej, czy też oświetlenia stanowisk.

Podstawa programowa w bloku zajęć praktycznych w zawodzie górnik eksploatacji podziemnej powinna być realizowana również w warsztatach szkolnych. Podobnie jak w pracowniach standardem są urządzenia komputerowe. Warsztaty szkolne, w których uczniowie nabywają umiejętności technicznych na wyposażeniu powinny mieć imadło ślusarskie, szczypcę do pierścieni osadzonych sprężystych (Segera), szlifierkę dwutarczową, nożyce, zaginarkę do rur, zaginarkę do blachy, piłę do cięcia metali, wiertarkę stołową, wiertarkę kadłubową, tokarkę uniwersalną, frezarkę uniwersalną, piec elektryczny lub gazowy, wannę hartowniczą, palenisko kowalskie, narzędzia kowalskie, kowadło kowalskie, stół z blatem stalowym i imadłem kowalskim.

13.4 KWALIFIKACYJNE KURSY ZAWODOWE

Nowe perspektywy w szkolnictwie zawodowym dają również Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe (KKZ). Ta forma kształcenia wprowadzona została 1 września 2012r., kiedy to weszły w życie przepisy wprowadzające zmiany w szkolnictwie zawodowym polegające między innymi na włączeniu w system oświaty kwalifikacyjnych kursów zawodowych dla osób dorosłych. KKZ zastąpiły technika dla dorosłych, technika uzupełniające oraz zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych. Jest to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego adresowana do osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Dają one możliwość przygotowania się w krótkim czasie do pracy na stanowisku wymagającym określonych kwalifikacji. Na kwalifikacyjnych kursach zawodowych osoby dorosłe mogą zdobywać lub uzupełniać swoje kwalifikacje zawodowe oraz uzyskać tytuł technika w danym zawodzie. Nowy system kształcenia zawodowego umożliwia zwiększenie mobilności zawodowej osób dorosłych oraz szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy i gospodarki. W obrębie pokrewnych zawodów wymagane są często te same kwalifikacje co oznacza, że osoba, która zdobędzie kilka pokrewnych kwalifikacji będzie mogła wykonywać więcej niż jeden zawód.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego kierowana do osób dorosłych zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy, której program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodach w zakresie jednej kwalifikacji. Jego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w zakresie tej kwalifikacji.

Osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Egzamin jest organizowany i prowadzony zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, nazywany potocznie „egzaminem zawodowym”, jest formą oceny poziomu opanowania przez zdającego wiedzy i umiejętności z zakresu danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Punktem odniesienia do ustalenia wymagań egzaminacyjnych oraz zakresu tego egzaminu są efekty kształcenia określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Osoba, która przystąpi do egzaminu zawodowego i zda go, otrzyma świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie. Warunkiem uzyskania dyplomu jest potwierdzenie wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadanie odpowiedniego poziomu wykształcenia.

W przypadku zawodu nauczanego na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej jest to wykształcenie zasadnicze zawodowe, natomiast w przypadku zawodu na poziomie technika jest to wykształcenie średnie.

Słuchacze, którzy posiadają wykształcenie ogólne na poziomie szkoły zasadniczej oraz świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje w danym zawodzie.

Słuchacze, którzy posiadają wykształcenie ogólne na poziomie szkoły średniej oraz świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie na poziomie technika otrzymują dyplom technika w danym zawodzie

13.5 PODSUMOWANIE

Reasumując należy stwierdzić, że system kształcenia zawodowego ulega ciągłej ewaluacji. Tradycyjne zawody uzupełniane są nowymi, które wkomponowują się w nową rzeczywistość rynku pracy. Zapotrzebowanie na pracowników z nowymi kwalifikacjami wymusza z kolei usankcjonowanie prawne wykonywanego zawodu, a co za tym idzie potwierdzenie odpowiednimi certyfikatami. Wpisanie zawodu do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji stwarza możliwość kształcenia w danym zawodzie. W branży górniczej zasygnalizowane wpisy zawodów w wymienionym wyżej rejestrze i nie uzupełnienie wszystkich danych, w dobitny sposób świadczy o prowadzonych pracach nad modyfikacją systemu kształcenia zawodowego w górnictwie i przemyśle wydobywczym. Nowe perspektywy kształcenia zawodowego powinny być wkomponowane w zakres prac nad zmianami w kształceniu przyszłych górników i pracowników przemysłu wydobywczego.

LITERATURA

- [1] KOWEZIU, Warszawa 2002, Zarys metodologii konstruowania modułowego programu nauczania dla zawodu.
- [2] Johan Dewey – amerykański filozof pragmatysta, pedagog, czołowy przedstawiciel amerykańskiego progresywizmu. Twórca koncepcji szkoły pracy w Chicago. Wykładał między innymi na uniwersytetach w Nowym Jorku na Uniwersytecie Columbia od 1904 oraz w Chicago.
- [3] K. Symela, Procedura opracowania programów modułowych dla form pozaszkolnych.
- [4] S.M. Kwiatkowski, U. Jeruszka, Cz. Plewka, *Podstawy kształcenia modułowego*, Szczecin 1995.
- [5] Projekt systemowy „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” Temat: „Rekomendowanie wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych dla zawodu górnik eksploatacji podziemnej” opracowany na potrzeby Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020. Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Warszawa 2013.
- [6] E. Młyński, Kształcenie modułowe – nowe perspektywy kształcenia zawodowego, artykuł – Profesor.pl, serwis edukacyjny.
- [7] Ustawa z 22 grudnia 2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153; ost.zm. Dz. U. z 2019r. poz. 2245).
- [8] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622 i 2356 oraz z 2019r. poz. 1536)
- [9] Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r. poz. 2245).
- [10] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2019r. poz. 391) – data wejścia w życie 1.09.2019 r.
- [11] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2017r. poz. 860 ze zm.)
- [12] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 kwietnia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2018r. poz. 744)

Data przesłania artykułu do Redakcji: 03.2020

Data akceptacji artykułu przez Redakcję: 04.2020

NOWE PERSPEKTYWY KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W POLSCE Z UWZGLĘDNIENIEM KWALIFIKACJI GÓRNICZYCH

Streszczenie: Artykuł zawiera krótkie streszczenie problemów kształcenia zawodowego w Polsce. Analizie poddane zostało kształcenie zawodowe w górnictwie i przemyśle wydobywczym, jak również perspektywy jego modyfikacji. W artykule zamieszczono również aktualne uwarunkowania prawne kształcenia zawodowego oraz możliwości wprowadzania zmian w kwalifikacjach w zawodach górniczych.

Słowa kluczowe: Kształcenie zawodowe, oświata, kwalifikacje w zawodach górniczych

NEW WAYS OF VOCATIONAL TRAINING IN POLAND INCLUDING MINING QUALIFICATIONS

Abstract: This article consists of short summary of problems and issues of vocational training in Poland and analysis of this subject in mining industry with it's modification optoions. It also contains legal regulations of vocational training and change possibilities in mining professions qualifications.

Key words: vocational training, education, qualifications, mining professions

Benedykt Pospiszył

Zespół Szkół Medycznych w Branicach
ul. Szpitalna 18, 48-140 Branice, Polska
e-mail: studium@medyk-branice.pl